

**ESNAF VE SANATKÂRLAR
BÜLTENİ
AĞUSTOS 2024**

İçindekiler

1. ESNAF VE SANATKÂRLAR MESLEK KURULUŞLARI.....	3
1.1 Esnaf ve Sanatkâr Sayıları ve Meslek Kuruluşu Verileri.....	3
1.2 Tescil ve Terkin Bilgileri	7
1.3 Mutabakat Komitesi Kararları	11
2. ESNAF VE SANATKÂRLARA KULLANDIRILAN KREDİ VERİLERİ	12
2.1 Ağustos Ayı Kredi Verileri	12
2.2 Sıfır Faizli Krediler ve Yatırım Kredileri	14

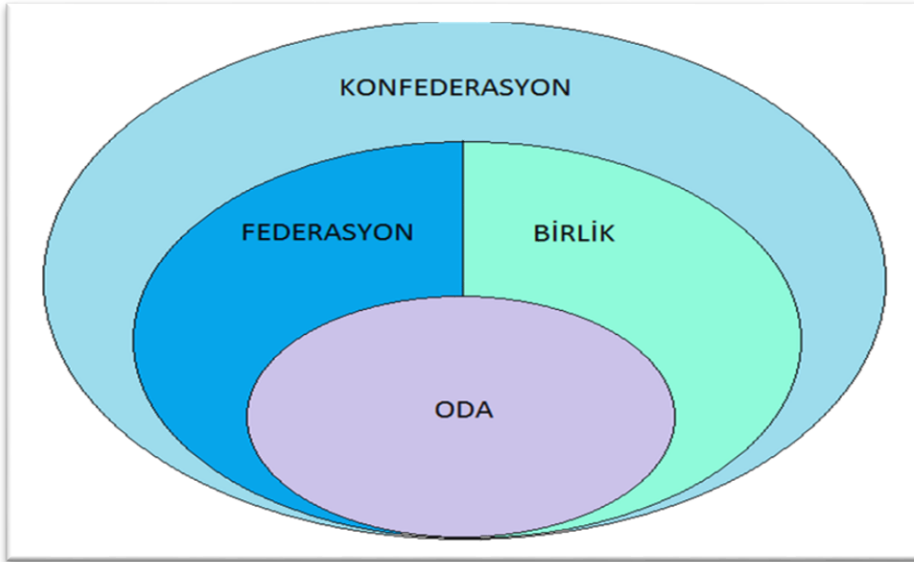
1. ESNAF VE SANATKÂRLAR MESLEK KURULUŞLARI

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununa tabi kamu kurumu niteliğine haiz tüzel kişiliği olan ve Bakanlığımız gözetim ve denetiminde bulunan esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşları; oda, birlik, federasyon ile Konfederasyondan oluşmaktadır.

Meslek kuruluşlarından olan odalar, il ve ilçelerde Bakanlığımız izni ile kurulmakta olup kurulan odalar her ilde bulunan birliklere üye olmakta, ayrıca odalar, kurulmuş ise ihtisaslık alanlarına uygun federasyonlara üye olmaktadır. Nihayetinde birlikler ve federasyonların ise Konfederasyona üye olmaları gerekmektedir.

Buna göre, ülke genelinde 2.992 oda, her ilde bir, İstanbul ilinde ise iki adet olmak üzere 82 birlik, 13 federasyon ve çatı kuruluş olarak Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu faaliyet göstermekte olup meslek kuruluşlarının örgütlenme şeması, Şekil-1’de gösterilmiştir.

Şekil-1. Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları örgütlenme şeması

1.1 Esnaf ve Sanatkâr Sayıları ve Meslek Kuruluşu Verileri

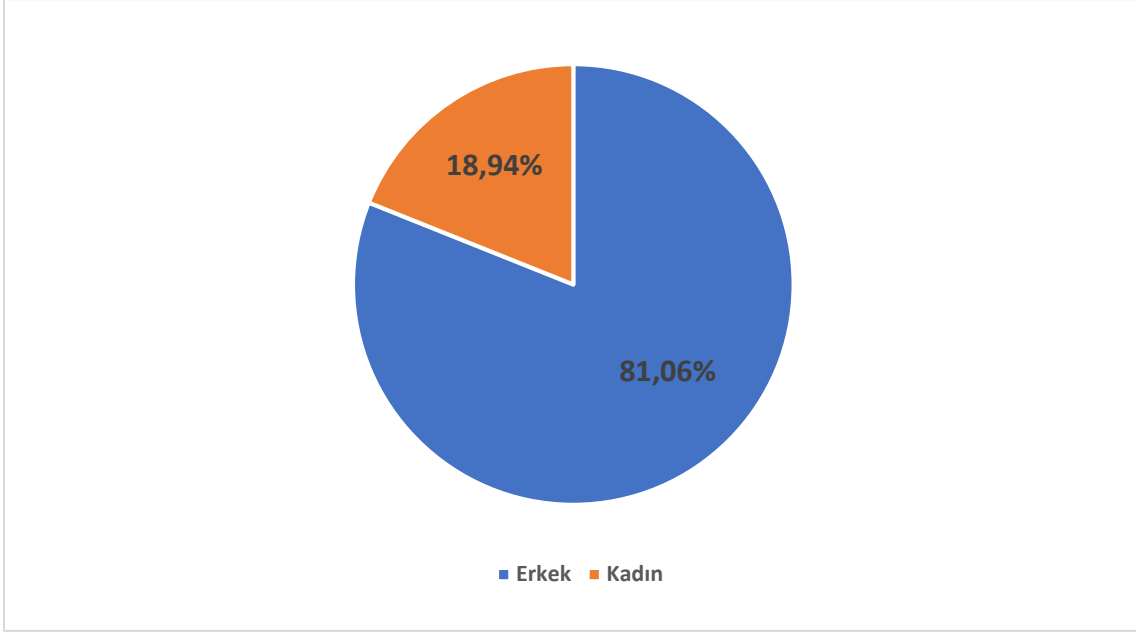
Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi (ESBİS) kayıtlarına göre 2024 yılı Ağustos ayı itibarıyla 2.208.266 esnaf ve sanatkâr ile bu esnaf ve sanatkârlara ait 2.450.088 esnaf işletmesi bulunmaktadır. Ülkemiz genelinde esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olarak faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr sayısının nüfusumuza oranı % 2,59 dur.

Esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olarak faaliyet gösteren kadın esnaf ve sanatkâr sayısı 418.326 (% 18,94) iken erkek esnaf ve sanatkâr sayısı ise 1.789.940 (% 81,06)'tır. Ağustos ayı itibarıyla erkek ve kadın esnaf sayısının yüzdeler dağılımı Şekil-2’de gösterilmiştir.

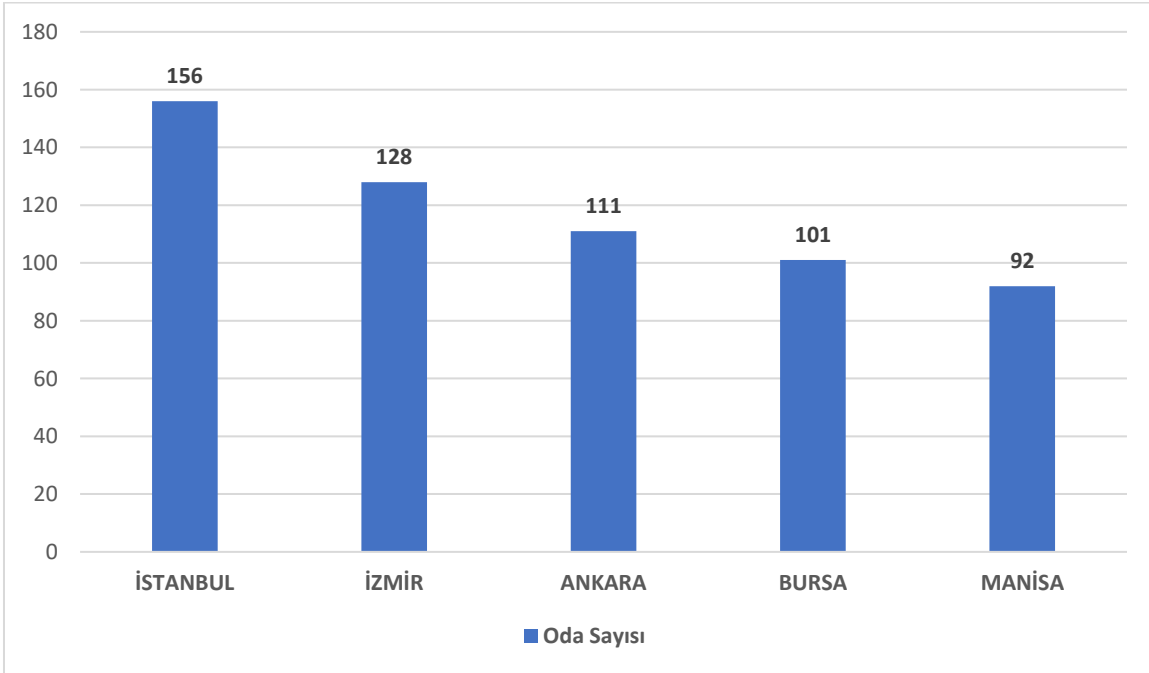
T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Şekil-2. Erkek ve kadın esnaf oranı (Ağustos 2024)

Ülke genelinde hâlihazırda 2.992 esnaf ve sanatkâr odası bulunmakta olup Ağustos ayı itibarıyla en fazla esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilk 5 ilimiz Şekil-3'te; en az esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilk 5 ilimiz ise Şekil-4'te gösterilmiştir. Buna göre **en fazla esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilimiz İstanbul (156 oda)** iken en az esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilimiz Ardahan (3 oda)'dır.

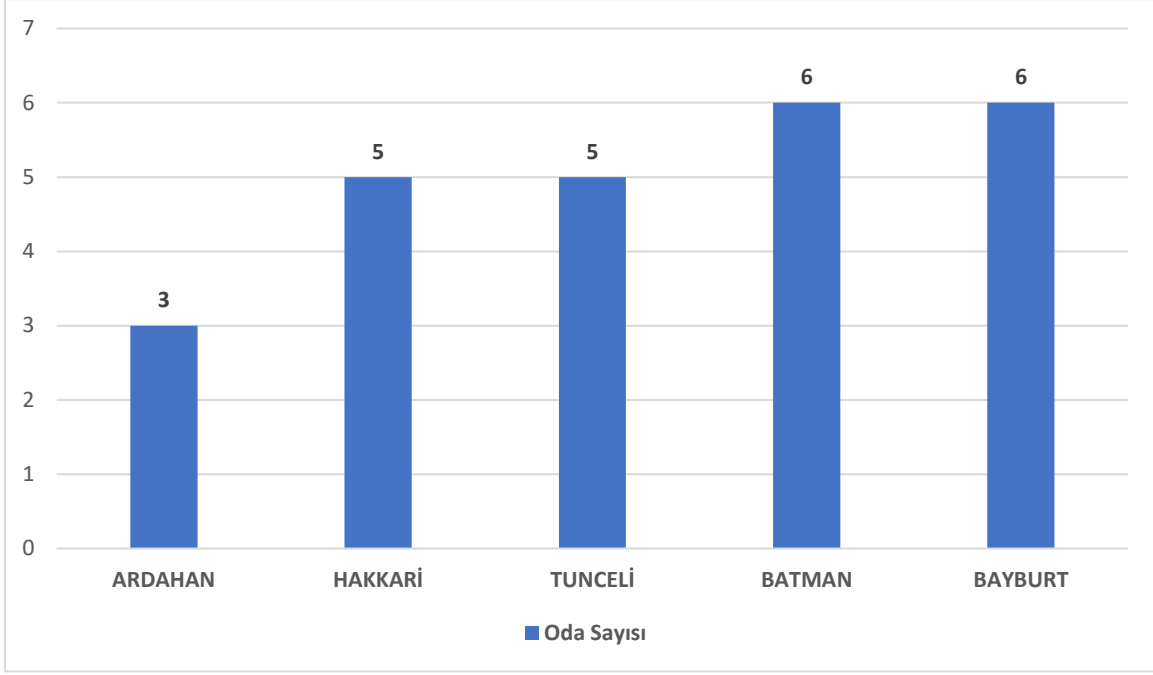
Şekil-3. En fazla esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilk 5 ilimiz (Ağustos 2024)

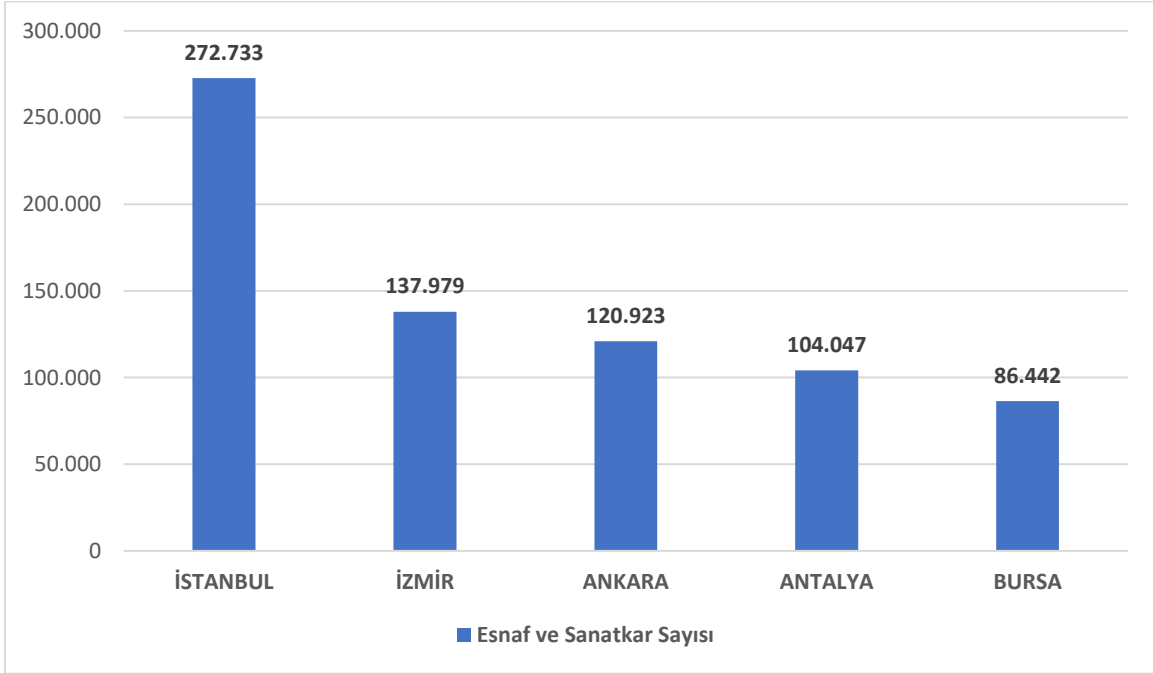
T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Şekil-4. En az esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilk 5 ilimiz (Ağustos 2024)

Bunun yanı sıra, Ağustos ayı itibarıyla en fazla esnaf ve sanatkârın bulunduğu ilk 5 ilimiz Şekil-5'te, en az esnaf ve sanatkârın bulunduğu ilk 5 ilimiz ise Şekil-6'da gösterilmiştir. Buna göre, **en fazla esnaf ve sanatkârın mevcut olduğu ilimiz İstanbul (272.733 esnaf ve sanatkâr)** iken, en az esnaf ve sanatkârın mevcut olduğu ilimiz Bayburt (2.190 esnaf ve sanatkâr)'tur.

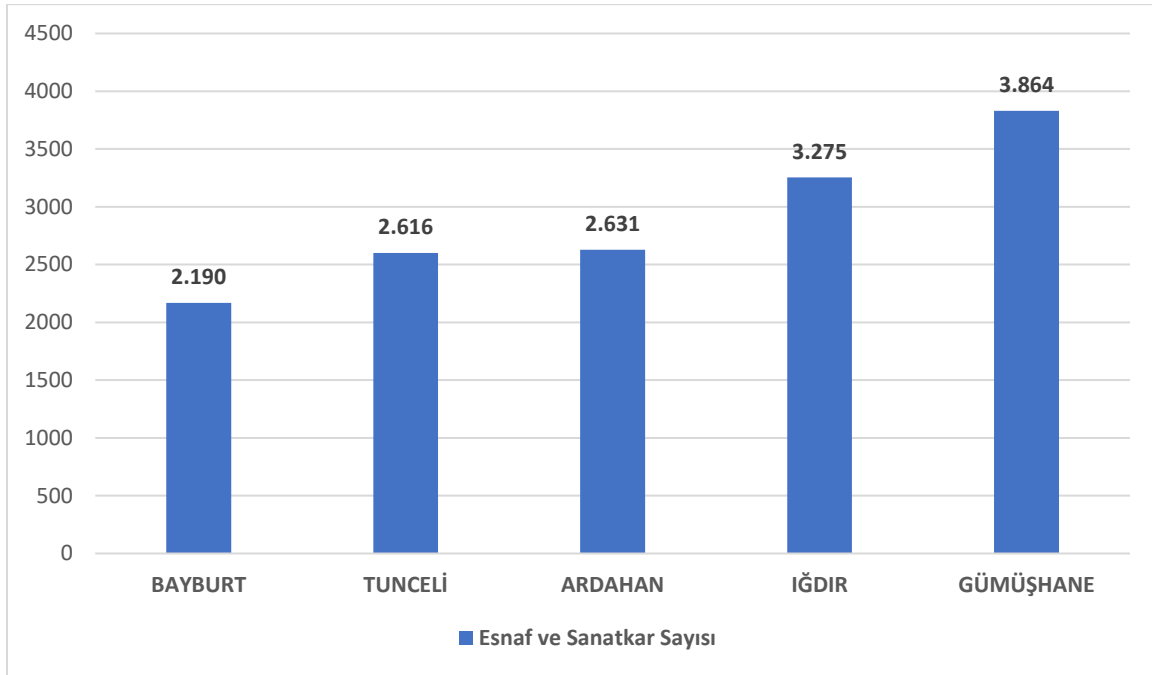
Şekil-5. En fazla esnaf ve sanatkârın bulunduğu ilk 5 ilimiz (Ağustos 2024)

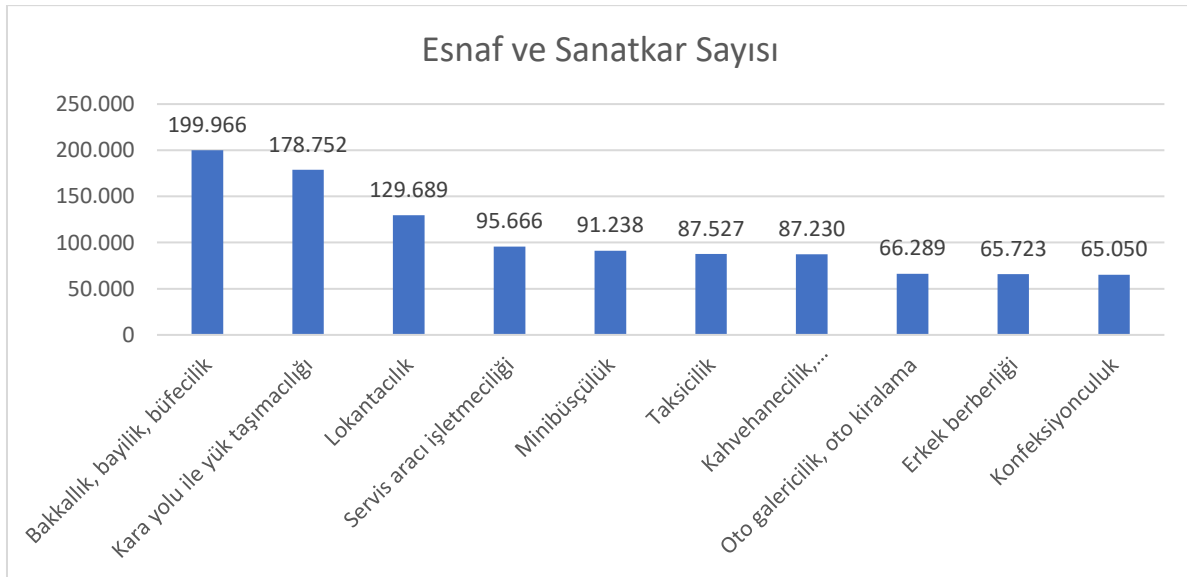
T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Şekil-6. En az esnaf ve sanatkârın bulunduğu ilk 5 ilimiz (Ağustos 2024)

Türkiye genelinde esnaf ve sanatkârlar, 11 sektörde, 184 meslek kolunda faaliyet göstermekte olup bu meslek kolları arasından esnaf ve sanatkârlarca en fazla icra edilmekte olan ilk 10 meslek kolu Şekil-7’de özetlenmiştir. Buna göre **esnaf ve sanatkârın en fazla faaliyet gösterdiği meslek kolu “bakkallık, bayilik, büfecilik” (199.966 esnaf ve sanatkâr)** olup bunu “kara yolu ile yük taşımacılığı” (178.752 esnaf ve sanatkâr) ile “lokantacılık” (129.689 esnaf ve sanatkâr) meslek kolları takip etmektedir.

Şekil-7. Esnaf ve sanatkârlar tarafından en fazla icra edilen 10 meslek kolu (Ağustos 2024)

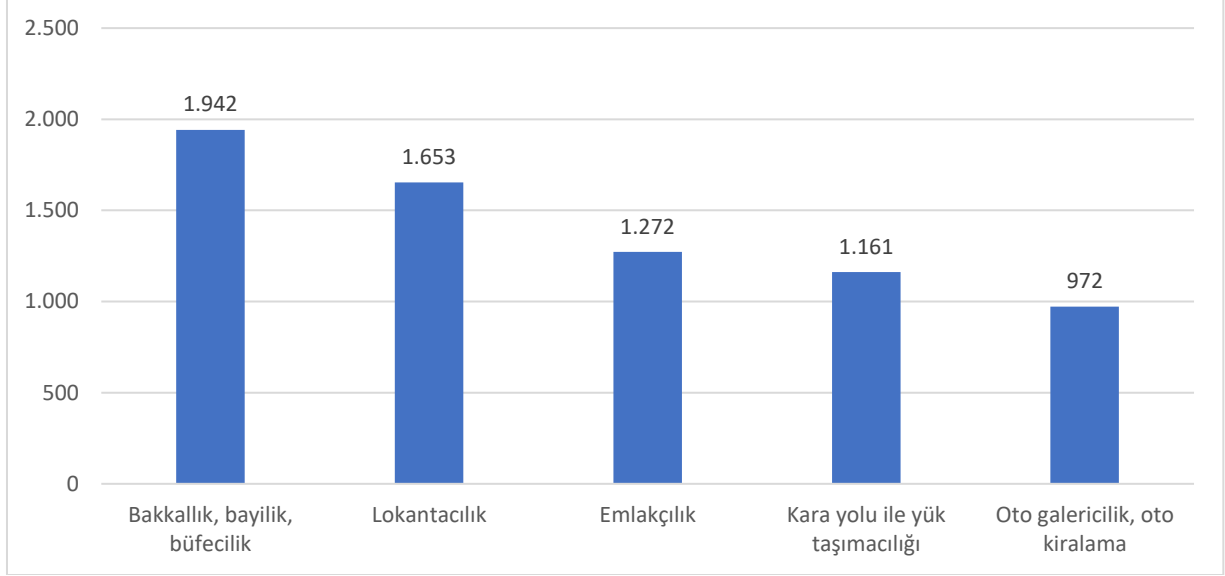

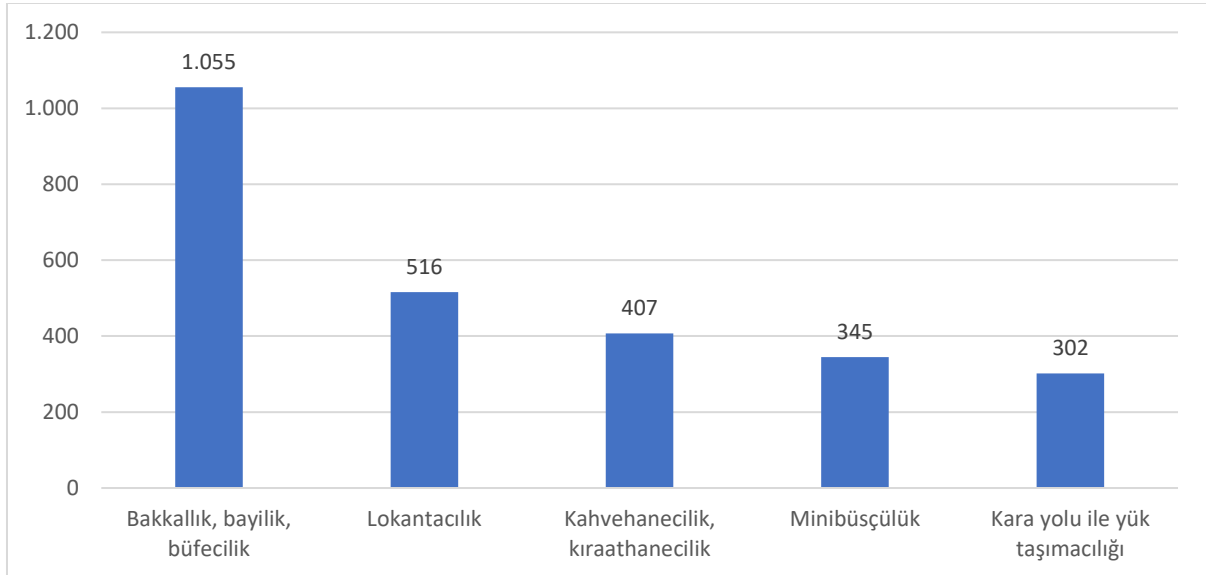
1.2 Tescil ve Terkin Bilgileri

Ülke genelinde Ağustos ayında en fazla tescil yapılan ilk 5 meslek kolu Şekil-8’de gösterilmiş olup Ağustos ayında esnaf ve sanatkârlarca en fazla terkin yapılan ilk 5 meslek kolu ise Şekil-9’da gösterilmiştir. **Ağustos ayında en fazla tescil yapılan meslek kolu “bakkallık, bayilik, büfecilik” en fazla terkin yapılan meslek kolu “bakkallık, bayilik, büfecilik” meslek kolu** olmuştur.

Şekil-8. Esnaf ve sanatkârlarca Ağustos ayında en fazla tescil yapılan ilk 5 meslek kolu

Şekil-9. Esnaf ve sanatkârlarca Ağustos ayında en fazla terkin yapılan ilk 5 meslek kolu

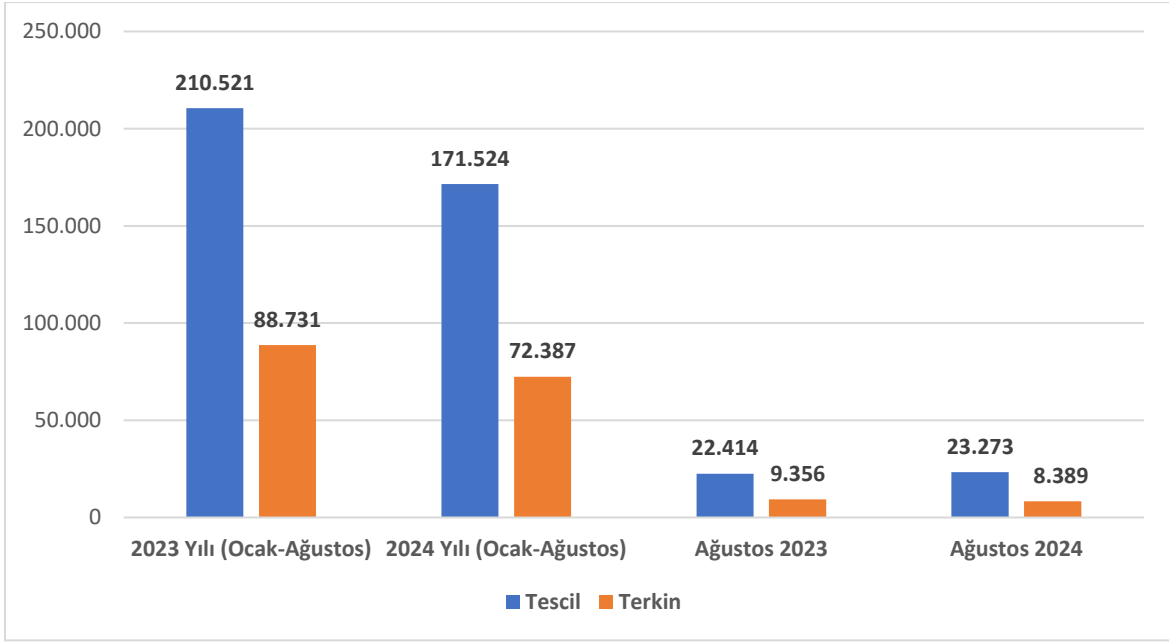

Bunun yanı sıra; 2023 ve 2024 yılları 01 Ocak-31 Ağustos arası döneme ait Türkiye geneli tescil ve terkin sayıları ile 2023 ve 2024 yılları Ağustos ayı için esnaf ve sanatkârların tescil ve terkin sayıları Şekil-10’da gösterilmiştir. Buna göre belirtilen dönemlerde, esnaf ve sanatkârın tescil sayılarının terkin sayılarından daha fazla olduğu gözlemlenmektedir.

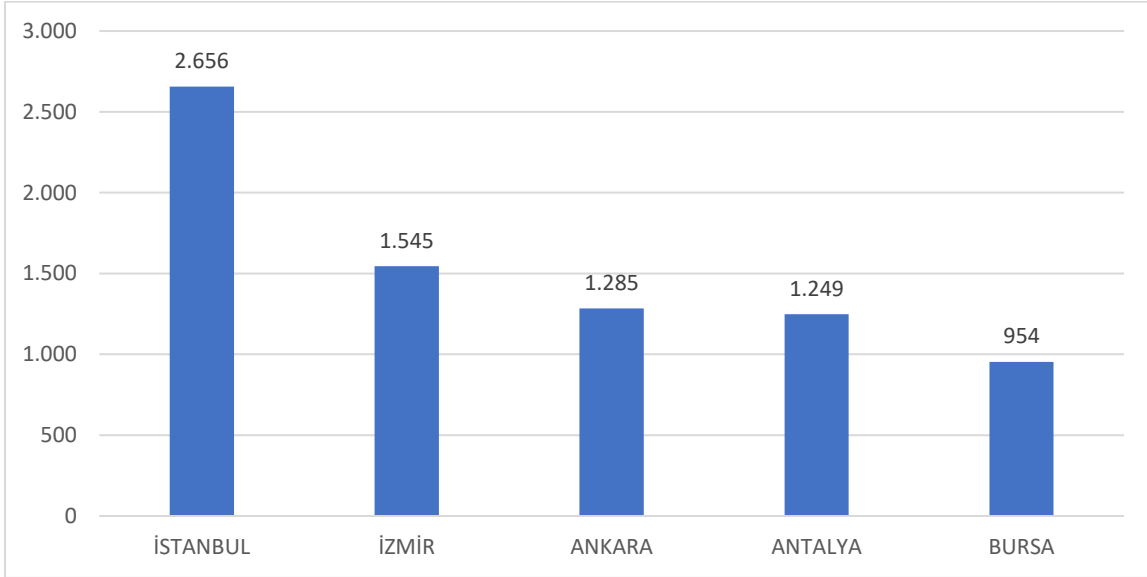
T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Şekil-10. Esnaf ve sanatkârların karşılaştırmalı tescil-terkin sayıları (Ağustos 2024)

Bununla birlikte, 2024 yılı Ağustos ayında esnaf ve sanatkârlarca en fazla tescil yapılan ilk 5 ilimize Şekil-11’de; en fazla terkin yapılan ilk 5 ilimize ise Şekil-12’de yer verilmiştir.

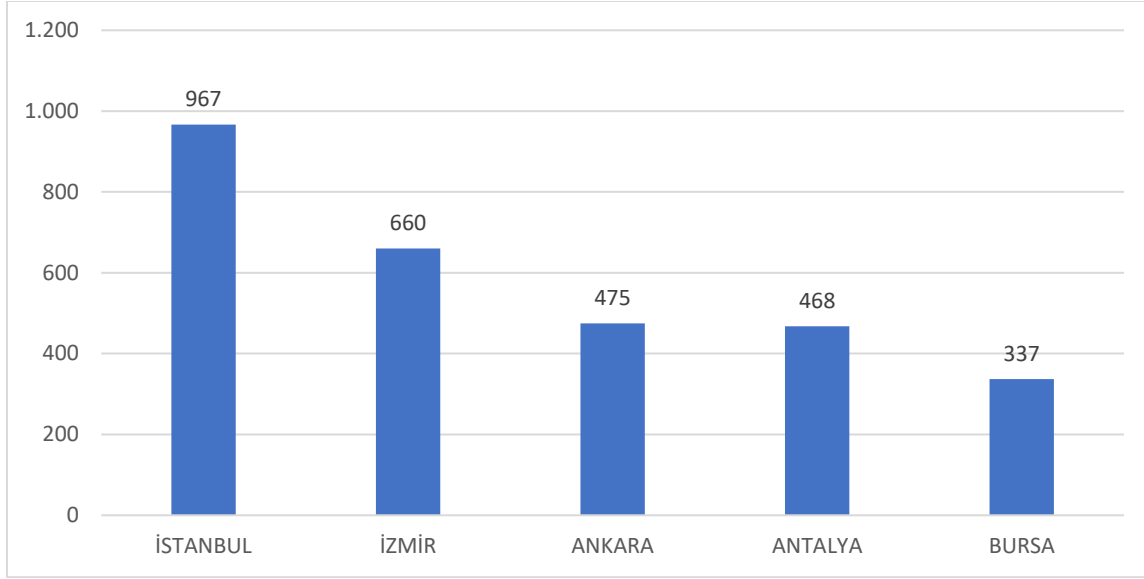
Şekil-11. Esnaf ve sanatkârlarca Ağustos ayında en fazla tescil yapılan ilk 5 ilimiz

Şekil-12. Esnaf ve sanatkârlarca Ağustos ayında en fazla terkin yapılan ilk 5 ilimiz

Esnaf ve sanatkârlar ile ilgili verilen bu bilgilerin yanı sıra, Ülke genelinde her bir ilimiz için esnaf ve sanatkârın Ağustos ayı tescil ve terkin sayıları Tablo-1’de özetlenmiştir.

Tablo-1. Esnaf ve sanatkârın illere göre tescil ve terkin sayıları (Ağustos 2024)

İl Adı	Tescil	Terkin	Tescil Terkin Farkı
ADANA	556	385	171
ADIYAMAN	169	107	62
AFYONKARAHİSAR	217	134	83
AĞRI	80	62	18
AKSARAY	113	63	50
AMASYA	112	77	35
ANKARA	1.285	810	475
ANTALYA	1.249	781	468
ARDAHAN	9	5	4
ARTVİN	32	16	16
AYDIN	501	291	210
BALIKESİR	484	316	168
BARTIN	49	27	22
BATMAN	138	81	57
BAYBURT	23	11	12
BİLECİK	102	59	43
BİNGÖL	48	18	30
BİTLİS	89	72	17
BOLU	101	52	49

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

BURDUR	113	70	43
BURSA	954	617	337
ÇANAKKALE	310	186	124
ÇANKIRI	46	22	24
ÇORUM	127	96	31
DENİZLİ	386	245	141
DİYARBAKIR	292	215	77
DÜZCE	131	72	59
EDİRNE	175	103	72
ELAZIĞ	183	126	57
ERZİNCAN	80	42	38
ERZURUM	168	97	71
ESKİŞEHİR	241	137	104
GAZİANTEP	554	423	131
GİRESUN	115	79	36
GÜMÜŞHANE	24	11	13
HAKKARİ	50	30	20
HATAY	469	354	115
IĞDIR	22	10	12
ISPARTA	137	60	77
İSTANBUL	2.656	1.689	967
İZMİR	1.545	885	660
KAHRAMANMARAŞ	313	243	70
KARABÜK	87	51	36
KARAMAN	63	38	25
KARS	59	42	17
KASTAMONU	95	47	48
KAYSERİ	413	257	156
KIRIKKALE	59	30	29
KIRKLARELİ	113	60	53
KIRŞEHİR	71	31	40
KİLİS	65	50	15
KOCAELİ	492	288	204
KONYA	712	520	192
KÜTAHYA	178	90	88
MALATYA	196	115	81
MANİSA	568	321	247
MARDİN	194	141	53
MERSİN	605	411	194
MUĞLA	435	194	241
MUŞ	62	54	8
NEVŞEHİR	165	118	47
NİĞDE	116	70	46

ORDU	197	130	67
OSMANİYE	172	134	38
RİZE	111	52	59
SAKARYA	302	194	108
SAMSUN	386	243	143
ŞİİRT	44	26	18
SİNOP	100	52	48
SİVAS	126	85	41
ŞANLIURFA	418	317	101
ŞIRNAK	57	32	25
TEKİRDAĞ	408	264	144
TOKAT	196	130	66
TRABZON	246	137	109
TUNCELİ	26	11	15
UŞAK	174	98	76
VAN	183	104	79
YALOVA	84	43	41
YOZGAT	144	86	58
ZONGULDAK	175	111	64

1.3 Mutabakat Komitesi Kararları

Mutabakat komiteleri, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununa tabi odalar arasında veya bu odalar ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalar arasında üye kayıt zorunluluğu bakımından çıkacak anlaşmazlıkları çözümllemek üzere il ve ilçelerde mülkî amirin başkanlığında kurulan komitelerdir.

Mutabakat Komiteleri aracılığıyla ticaret sicili ile esnaf ve sanatkâr sicili arasında geçişler yapılmakta olup buna göre, 2024 yılı Ağustos ayında esnaf ve sanatkârlar odalarına geçiş yapan kişi sayısı 28 iken ticaret odalarına geçiş yapan kişi sayısı 41 olmuştur. Tablo-2’de mutabakat komiteleri tarafından Ağustos ayında alınan kararlara ilişkin genel sayısal görünüm yer almaktadır.

Tablo-2. 2024 Yılı Ağustos Ayı Mutabakat Komitesi Sayıları

2023 yılı Mutabakat Komitesi Sayıları				
Mutabakat Komitesi Karar Sayısı	Esnaf ve sanatkâr odaları arasındaki üye anlaşmazlıkları hakkında alınan mutabakat komitesi karar sayısı	Esnaf ve tacir ayrımı hakkında alınan mutabakat komitesi karar sayısı		Ret cevabı verilen mutabakat komitesi kararları
		Esnaf ve sanatkâr odalarına geçiş yapan kişi sayısı	Ticaret odalarına geçiş yapan kişi sayısı	
72	3	28	41	0

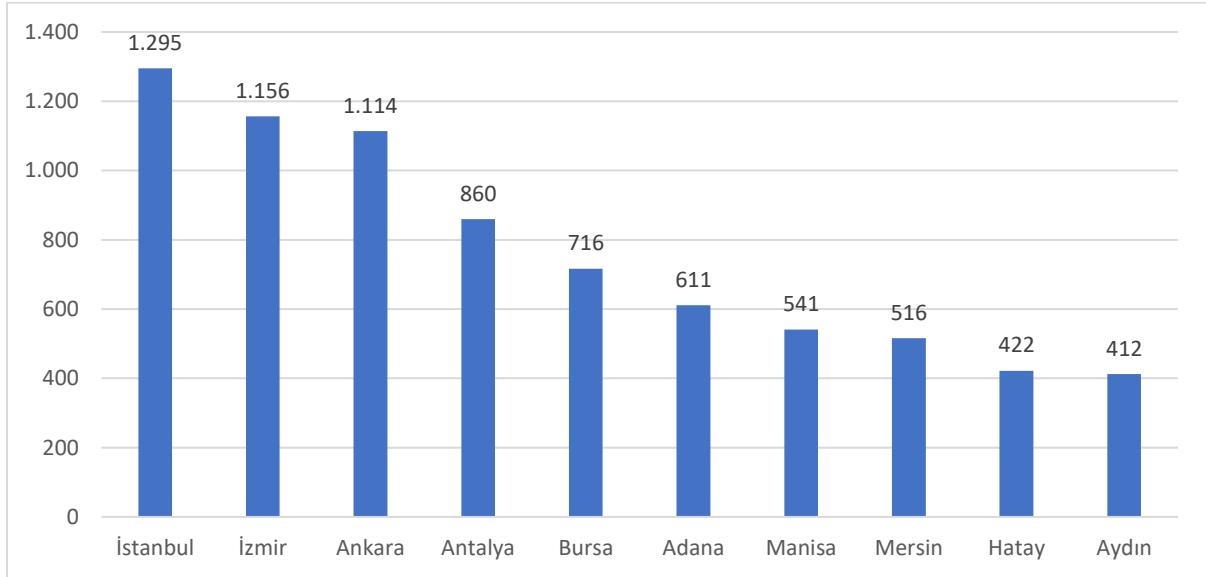
2. ESNAF VE SANATKÂRLARA KULLANDIRILAN KREDİ VERİLERİ

2.1 Ağustos Ayı Kredi Verileri

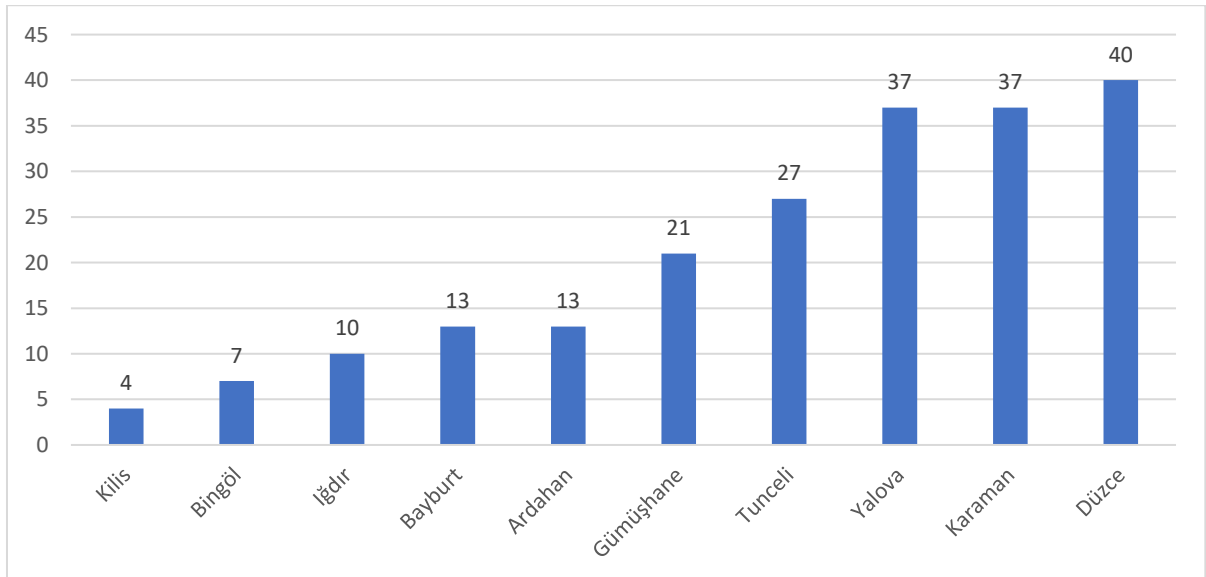
İlgili yılların Cumhurbaşkanlığı Kararları doğrultusunda ve bankacılık mevzuatı çerçevesinde esnaf ve sanatkârlara Halkbank kaynaklarından % 50 ve % 100 faiz indirimli kredi kullanım imkânları sunulmaktadır.

2024 yılı Ağustos ayında bahse konu kredilerden Türkiye genelinde **16.423** esnaf ve sanatkâr faydalanmıştır. Ay içerisinde kullanılan kredilerin toplam tutarı ise **8.2 milyar TL** olarak gerçekleşmiştir. Şekil-13'te esnaf ve sanatkârların kullandırım adedine göre en fazla kredi kullandığı 10 ilimiz, Şekil-14'te ise kullandırım adedine göre en az kredi kullanılan 10 ilimiz gösterilmektedir.

Şekil-13. Kullandırım adedine göre Ağustos ayında kredilerden en çok faydalanan 10 il

Şekil-14. Kullandırım adedine göre Ağustos ayında kredilerden en az faydalanan 10 il

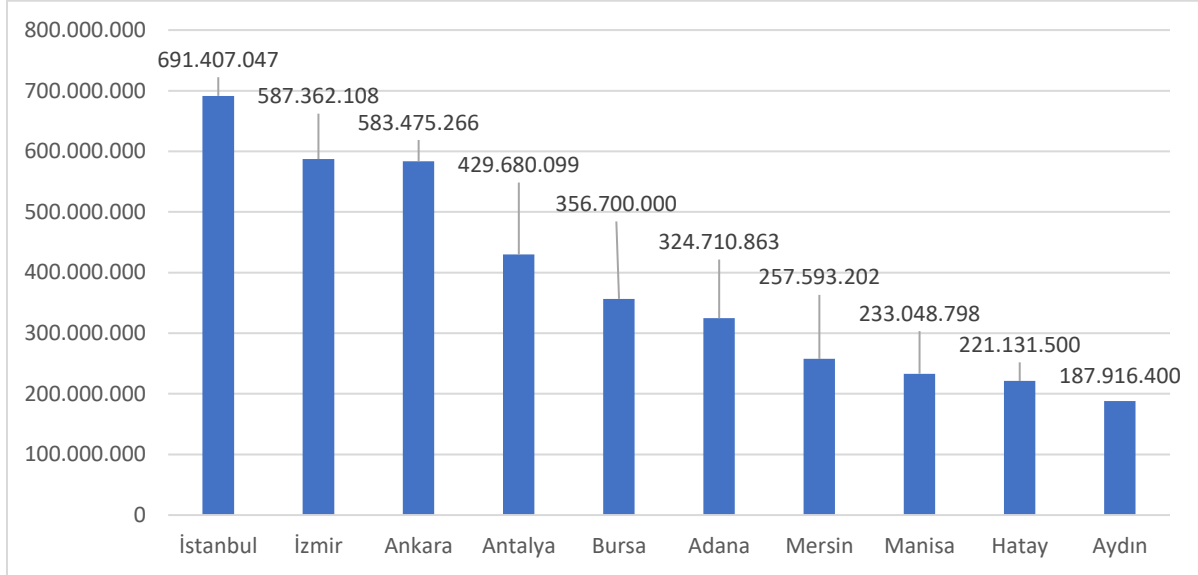

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

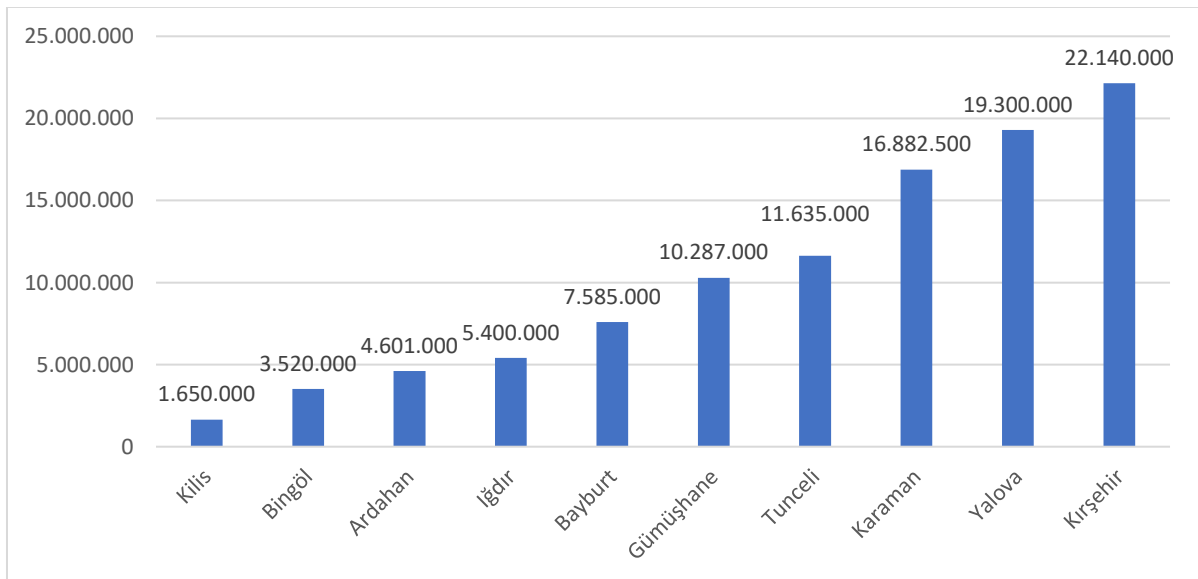
Ağustos ayında Hazine sübvansiyonlu esnaf kredilerinden en çok yararlanan il 691,4 milyon TL ile İstanbul olmuştur. Şekil-15 kredi tutarlarına göre Ağustos ayında en çok kredi kullandırılan 10 ili göstermektedir.

Şekil-15. Kullandırım tutarına göre Ağustos ayında kredilerden en fazla faydalanan 10 il

Ağustos ayında Hazine sübvansiyonlu esnaf kredilerinden en az yararlanan il ise 1,6 milyon TL ile Kilis olmuştur. Şekil-16 kredi tutarlarına göre Ağustos ayında en az kredi kullandırılan 10 ili göstermektedir.

Şekil-16. Kullandırım tutarına göre Ağustos ayında kredilerden en az faydalanan 10 il

2.2 Sıfır Faizli Krediler ve Yatırım Kredileri

%50 faiz sübvansiyonlu İşletme Kredilerinin yanı sıra esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla ya da doğrudan Halkbank tarafından kullanılan diğer kredi türlerinden biri usta girişimcilere, genç girişimcilere ve kaybolmaya yüz tutan mesleklerde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlara sağlanan sıfır faizli krediler; bir diğeri ise esnaf ve sanatkârların taşıt ve işyeri alımlarına yönelik kullanılan yatırım kredileridir.

Tablo-3, 2024 yılı Ağustos ayı içerisinde esnaf ve sanatkârların sıfır faizli kredilerden faydalanma durumunu göstermektedir.

Tablo-3. Sıfır Faizli Krediler (Ağustos 2024)

SIFIR FAİZLİ KREDİLER	KULLANDIRIM ADEDİ	KULLANDIRIM TUTARI(TL)
Genç Girişimci Kredisi	17	3.375.000
Kaybolmaya Yüz Tutan Meslekler Kredisi	1	500.000
Usta Girişimci Kredisi	0	0

Tablo-4 ise 2024 yılı Ağustos ayı içerisinde esnaf ve sanatkârların yatırım kredilerinden faydalanma durumunu göstermektedir.

Tablo-4. Yatırım Kredileri (Ağustos 2024)

YATIRIM KREDİLERİ	KULLANDIRIM ADEDİ	KULLANDIRIM TUTARI(TL)
İşyeri Edindirme Kredisi	36	45.189.000
Taşıt Edindirme Kredisi	44	48.692.250